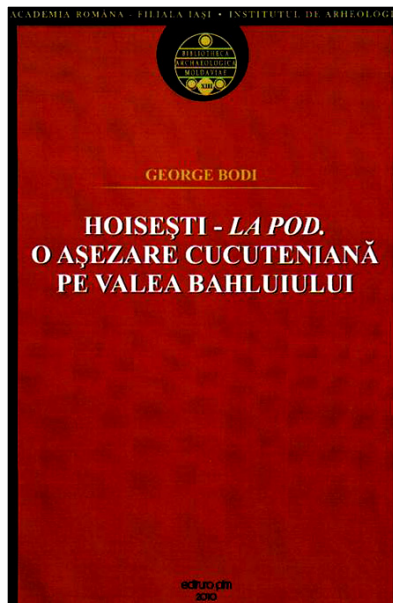

George Bodi, *Hoisești-La Pod. O așezare cucuteniană pe valea Bahluiului*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, XIII, Editura Pim, Iași, 2010, 297 p.

Lucrarea pe care o analizăm în rândurile de față a apărut sub egida Academiei Române - Filiala Iași, Institutul de Arheologie Iași - unde autorul își desfășoară activitatea de cercetare - și a avut ca referenți științifici pe renumiții preistoricieni ieșeni Vasile Chirica și Nicolae Ursulescu. De altfel, prof. N. Ursulescu semnează și *Cuvântul înainte*, având cel puțin două argumente în acest sens: cunoscător avizat al problematicei pe care cartea o tratează, fiind și coordonatorul echipei care a efectuat săpăturile arheologice de la Hoisești, precum și calitatea de conducător științific al tezei de doctorat pe care George Bodi a susținut-o la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași în anul 2009, teză ce stă de fapt la baza prezentei lucrări. La realizarea cărții au mai avut contribuții cercetători din domenii conexe arheologiei (Nicolae Buzgar, Dan Aștefanei, Andrei Buzatu, Luminița Bejenaru, Romeo Cavaleriu), asigurându-se astfel și o necesară componentă interdisciplinară.

La momentul actual, arheologia preistorică românească este încă deficitară cu privire la valorificarea cercetărilor, iar publicarea monografiilor de sit nu face excepție de la această realitate. În acest context, demersul colegului nostru este unul de salutat și binevenit, deoarece cartea aflată în atenția noastră este tocmai o astfel de lucrare. Rândurile de față ne oferă și prilejul să remarcăm faptul că, raportat la epoca neolitică și eneolitică de pe teritoriul actual al României, cercetarea civilizației cucuteniene a condus în particular la apariția unei ample și valoroase literaturi de specialitate, ce însumează printre altele remarcabile lucrări cu caracter monografic.

Fiecare sit arheologic își are propria istorie, mai mult sau mai puțin fericită din perspectiva condițiilor generale oferite celor ce se încumetă să-i descifreze tainele. Deși în ultimele două decenii constrângerile arheologiei preventive au devenit o obișnuință, nu putem să nu constatăm cu satisfacție din lecturarea conținutului cărții faptul că numărul arheologilor care reușesc să transforme o iminentă distrugere a patrimoniului arheologic într-o oportunitate de cercetare și valorificare științifică a crescut cel puțin cu unul.

În linii generale, autorul a urmat cu rigurozitate metodologia realizării unei lucrări cu caracter monografic, exploatând la maxim întreaga documentație arheologică avută la îndemână. Un prim câștig evident este punerea rapidă în

circulația științifică a materialului inedit, care beneficiază de o tratare analitică, ordonarea tipologico-stilistică a artefactelor fiind raportată permanent la contextul arheologic.

În rândurile de mai jos, vom face o serie de aprecieri punctuale asupra aspectelor pe care le considerăm de interes și pe care lucrarea de față le aduce în discuție.

De la început, George Bodi și-a focalizat eforturile asupra studiului așezărilor/locuirilor cucuteniene, pornind de la factorii de mediu și determinismul geografic, ce au condus la anumite ocupații și sisteme sociale. Acest demers ne este prezentat cu argumente pertinente în subcapitolul *Date generale despre tipurile de așezări ale culturii Cucuteni. Cadrul teoretic și metodologic general* (p. 15-27).

Cap. I, *Contextul descoperirilor* ne oferă informații privitoare la cadrul fizico-geografic și la prezentarea cercetărilor arheologice (p. 29-50). Sunt descrise stratigrafia și principalele complexe, cu precădere locuințe de suprafață, cu detalii riguroase privind elementele constructive și inventarul acestora, relevate în urma observațiilor stratigrafice amănunțite. Sondarea sitului prin deschiderea unui număr redus de unități de cercetare și de dimensiuni relativ restrânse, strategie determinată de natura și constrângerile săpăturilor de la Hoisești, considerăm a fi principalul minus al cercetărilor de aici, ce însă nu poate fi imputat autorului.

În cap. II *Unelte și arme*, sunt analizate metodic piesele litice și artefactele realizate din materii dure animale, din perspectivă tipologică și a tehnicilor de prelucrare: *Unelte și arme din piatră* (p. 57-68, Pl. 14-27), *Determinarea tipologică a inventarului din materii dure animale* (p. 114-121, Pl. 35-39). Ne-a atras atenția subcapitolul *Determinările traseologice și importanța lor pentru reconstituirea activităților economice* (II.1.c), ce tratează funcționalitatea prezumată a uneltelor litice, prin metodele „low power approach” și „high power approach”, conducând la obținerea unor rezultate încurajatoare (p. 83-112).

Analiza inventarului ceramic (cap. III), se bucură - cum era și de așteptat dat fiind faptul că se face referire la o așezare cucuteniană - de o atenție sporită din partea autorului (p. 127-181). Apreciem strădania lui George Bodi de a realiza o încadrare tipologică funcțională pentru materialul ceramic studiat, apelând pentru asta și la etnoarheologie: vase de gătit, vase pentru servirea și consumarea hranei, vase pentru păstrarea bunurilor solide, vase pentru păstrarea lichidelor, vase pentru transportul lichidelor.

Subcapitolul *Studiul Raman al pigmenților utilizați în decorarea cu pictură a ceramicii*, datorat cercetătorilor Nicolae Buzgar, Dan Aștefanei și Andrei Buzatu ne prezintă date relevante privind analizele pe pigmenții alb, roșu și negru, oferind și posibile locații pentru zonele de unde erau procurate materiile prime. Plastica de la Hoisești, analizată în cap. IV, se încadrează în tipologia plasticii cucuteniene, cu o mențiune pentru protomele zoomorfe (Pl. 57-64).

Analiza materialului arheozoologic (cap. V), datorat cercetătorilor Luminița Bejenaru și Romeo Cavaleriu reflectă strategii individualizate a comunității de aici privitor la creșterea animalelor, unde procentajele de *Sus scrofa domesticus*, *Ovis aries*, *Capra hircus* sunt superioare procentajului de *Bos taurus*, marcând o situație aparte,

explicată prin caracteristicile de paleomediu. Pe baza analizei ceramicii tricrome, autorul propune încadrarea în faza A3 a culturii Cucuteni a așezării de la Hoisești (p. 227).

Capitolul de *Concluzii* (p. 229-239) aduce autorul în situația să găsească răspunsuri pentru a explica de ce comunitatea cucuteniană de la Hoisești și-a întemeiat o așezare în lunca inundabilă a râului Bahlui, ce nu oferea condiții propice practicării extensive a agriculturii. Caracterul specializat al producției ceramice și a pieselor litice, coroborat cu observațiile privind o activitate redusă în domeniul cultivării plantelor și a creșterii animalelor, pare a oferi lui George Bodi cheia înțelegerii tipului de economie practicat de cucutenienii de la Hoisești, aceea de economie cu caracter deschis, cu o producție specializată, orientată spre surplus, spre schimburile extra-comunitare. Acest model de cercetare a unui sit, în care sunt evidențiate particularitățile de mediu și caracteristicile landşaftului, în strânsă legătură cu activitățile productive ale comunităților umane, reliefate prin meșteșugurile practicate, ne aduce în fața analizei contextuale, ce poate conferi cercetării arheologice o finalitate individualizată, specifică fiecărei așezări.

Monografia beneficiază și de un *Abstract* (p. 240-252) destul de consistent, redactat în limba engleză, facilitând în acest fel accesul la informație pentru specialiștii de peste hotare.

Instrumente utile în sprijinul cercetătorilor perioadei le considerăm anexele de la finalul lucrării, o dovadă suplimentară a acuriei și metodelor analitice de lucru la care autorul a făcut apel: *Descrierea formelor ceramice specifice fazei Cucuteni A* (Anexa 1); *Ordonarea tipologică formală a formelor de vase specifice fazei Cucuteni A* (Anexa 2).

Dacă așezarea cucuteniană de fază A de la Hoisești (com. Dumești, jud. Iași) reprezintă astăzi în literatura de specialitate mai mult decât un punct în repertoriul descoperirilor aparținând marii civilizații eneolitice est-carpatică, acest fapt se datorează în bună măsură muncii și stăruinței lui George Bodi, care a reușit cu promptitudine și profesionalism să ne ofere o lucrare monografică care onorează colecția unde a văzut lumina tiparului și mai mult decât atât, să ne propună un model de cercetare pentru un sit arheologic.

Mihai GLIGOR*

---

* Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia; e-mail: m_gligor@yahoo.com.